

kerk in actie

Een tweeluik: Bijbelstudie over Openbaring

Deel I

Bekijk ook de algemene handleiding voor een contextuele bijbelstudie. Daar vindt u algemene aanwijzingen ter voorbereiding en om de bijbelstudie te leiden. Onderaan dit document vindt u meer achtergrondinformatie die u als facilitator kunt gebruiken om de bijbelstudie vorm te geven.

Stap 1: Opening

Nodig mensen in de kring en heet iedereen van harte welkom. Het centrum van de kring bestaat uit ons liturgische centrum, een Bijbel, kaars en een gekleurde doek. Steek, al dan niet onder het zingen van een lied, de kaars aan. Lees samen Psalm 47, Psalm 146, Psalm 147 of Psalm 148. Lees bijvoorbeeld ieder een vers. Spreek een kort gebed uit waarin de hoop op een goede ontmoeting met elkaar, met het Woord en met God wordt uitgesproken.

SEE

Stap 2: Verkenning

Verdeel de groep in groepjes van drie en geef hen de volgende vragen mee:

- Waarom willen we het hebben over Openbaring, over apocalyptische teksten?
- Wat weten we van dit genre? Welke twijfels hebben we? Waar zoeken we naar?

Roep na 10 minuten de mensen terug en vraag hen kort te delen wat besproken is.

JUDGE

Stap 3: Informatie

Lees samen de volgende tekst, of laat mensen deze in hun groepjes lezen. Wat springt eruit? Welke vragen zijn er?

Het Bijbelboek Openbaring is een geheimzinnig boek, vol aan symbolische taal. Om het boek beter te begrijpen is er informatie nodig. Zoals de situering van een tekst binnen een context. Voor CEBI, het Centrum voor Bijbelse Studies in Brazilië, is het voor het begrip van een tekst belangrijk terug te gaan naar de tijd waarin een Bijbelboek geschreven werd. We komen dan terecht in de tijd van de eerste christelijke gemeentes. In Openbaring 2 lezen we hoe verschillende van die gemeentes brieven krijgen toegestuurd. Het was een tijd van vervolging. Een tijd van vervolging door het Romeinse Rijk. Volgens CEBI is Openbaring een nieuwe vorm van profetie. Profetie was verbonden aan de monarchie (een profeet die een koning op het rechte pad houdt), maar de monarchie is ten onder gegaan. Israël heeft te maken met vreemde overheersers. En die vreemde overheersers hebben geen boodschap aan profeten die hameren op het woord van JHWH, de God van Abraham, Isaäk en Jakob. Wat overblijft is apocalyptiek. Apocalyptische teksten zijn teksten die hoop geven, teksten die

aanwijzen wat er fout zit. God heeft de wereld niet losgelaten, maar is aanwezig te midden van de geschiedenis. Het is aan ons zorgvuldig te kijken naar de symbolen die gebruikt worden en te ontrafelen waar deze naar verwijzen.

Om te oefenen kunt u plenair Openbaring 4 lezen. Hier begint het grootse visioen van Johannes, met een verbeelding van God. Welke verwijzingen naar het Oude en Nieuwe Testament kunnen we hier in terug vinden? Al deze symbolen dragen bij aan het neerzetten van een goddelijk visioen.

Afbeeldingen kunnen helpen om uit de klauwen van beelden te raken. De afbeeldingen die ik hier heb geplaatst heb ik gevonden via Google -> Afbeeldingen -> Revelation 4 & Revelation 6.

Stap 4: De Bijbel openen

Lees samen Openbaring 6 in de aanwezige vertalingen. Lees om de beurt een vers, of laat één iemand de hele tekst lezen. Verschillende vertalingen kunnen helpen.

Stap 5: In groepjes de tekst bestuderen

Verdeel de groep in groepjes van 4 of 5 mensen. Geef hen de volgende vragen mee:

- Wat is de kern boodschap van deze tekst?

- Wat was lastig om te begrijpen?
- Presenteer de tekst op een creatieve manier.

Stap 6: Presenteer het groepswerk plenair

ACT

Stap 7: Terugkoppeling naar de eigen context

Bespreek plenair:

- Wat was nieuw deze bijeenkomst?
- Waar raakt een apocalyptische tekst als Openbaring 6 aan onze werkelijkheid?

Stap 8: Afsluiting

Sta samen in de kring, reik elkaar de hand. Welk woord in deze ontmoeting met elkaar en met de Bijbel is blijven haken? Zing samen een (zegen) lied.

Voor de facilitator – Achtergrondinformatie

Openbaring is een tekstgenre op zichzelf. Apocalyptiek. Ook het boek Daniël valt onder dit genre, evenals verschillende teksten in de evangeliën die de komst van de Mensenzoon beschrijven aan het einde der tijden. Zie bijvoorbeeld Marcus 13.

Hoe moeten we deze teksten begrijpen? Als een toekomstvisioen? CEBI in Brazilië doet een ander voorstel. Laten we het lezen als een vorm van profetie. Hoe verwijzen de beelden die gebruikt worden naar de werkelijkheid van de eerste gemeenten? Hoe zijn ze ingebed in de verhalen en beelden uit het Eerste en Tweede Testament?

Het visioen in hoofdstuk 4 staat bol van herkenbare beelden. De regenboog herinnert aan het verhaal van Noach (Genesis 9:8-17). De 24 tronen met 24 oudsten verwijzen naar de leiders van het Oude en Nieuwe Testament, de 12 stamoudsten en de 12 discipelen. De bliksemschichten en donderslagen verwijzen naar Exodus 19:16. De vier wezens zijn *cherubim*, mythologische wezens. Volgens Paus Gregorius uit de 6^e eeuw verwijzen de wezens naar de evangelisten. Leeuw: Marcus, mens: Matteüs, stier: Lukas, adelaar: Johannes. Het drie keer zingen van heilig verwijst naar Jesaja 6:3. Het helemaal machtig zijn naar Genesis 1. Degene die was, is en komt naar Exodus 3:14. De ogen verwijzen naar kennis. Het beeld van de troon presenteert zich voor de troon van Rome. Als alternatief en verzet.

Voor CEBI is Openbaring een verhaal van verzet en hoop. Een verzet tegen de onderdrukker Rome en alles waar Rome voor staat. Hoop omdat het daar iets tegenover zet, het visioen van een nieuwe hemel en een nieuwe aarde.

Beelden zijn wat anders dan doctrine. De beelden gaven troost, en moed voor de strijd. Het is lastig ze te rationaliseren. Ze deden heimwee in hoop veranderen. Aan ons de taak om niet te verzanden in de details van alle beelden, maar ook het gehele plaatje te blijven zien.

Context van Brazilië

In de eerst verkenning rond het thema apocalyptiek met een CEBI groep werd er snel de link gelegd met neo-pentacostale groeperingen die het boek Openbaring gebruiken om mensen bang te maken. 'Het einde van de wereld komt eraan!' Is dat de boodschap van de tekst? Of zit het anders?

In het verkennen van de taal van symboliek komen herinneringen boven aan de tijd van de militaire dictatuur ('60 – '80). Een tijd waarin er enkel gecommuniceerd kon worden in geheimtaal, wilde je de waarheid vertellen. Misschien is het zo ook wel met Openbaring. Geheimzinnige taal die verhult waar het werkelijk omgaat. Geheimzinnige taal die Rome niet begrijpt. Om die geheimzinnige taal heeft het ook lang geduurd voordat Openbaring werd opgenomen in de canon.

Sinds januari 2015 wordt Sietske Blok uitgezonden naar Brazilië. Ze is verbonden zijn aan het Centrum voor Bijbelse Studies (CEBI), dat kerken en gemeenschappen met bijbelstudiemateriaal en cursussen ondersteunt bij het lezen van de Bijbel. Sietske zal zich verdiepen in de leesmethode van CEBI en onderzoeken hoe deze methode ook in Nederland toegepast kan worden.